

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, sredi 13. septembra 1950.

LETO XI, ST. 218 / POSAMEZNA STEVILKA 2 DIN

Korak za korakom k prvi polovici milijarde

Ljubljana, 12. septembra
Od ponedeljka na torek (do poldne) se je število vpisanih II. ljudskega posojila v Sloveniji povečalo za 8856 ljudi, vpisana vsota pa je narasla za 12 milijonov 865.000 din in dosegla skupaj 405.705.000 din. Ta doslej vpisani znesek se razdeli na posamezne oblasti takole: glavno mesto Ljubljana 78.854.000, ljubljanska oblast 146 milijonov 430.000, mariborska oblast 134.412.000 in goriška oblast 46.009.000 din. S tem smo opoldne 12. septembra, t. j. po nepopolnih 12 dneh vpisovanja, t. j. po nepopolnih podatkih presegli znesek 400 milijonov, ki nas je kakor meja zadrževala pred vzklikom: naprej do pol milijarde kot nadaljnega cilja naše poti!

Je to mnogo, je malo?
Ce premislimo nekatere, nam vsem znane stvari, odgovor na to vprašanje ne more biti težak. Vemo namreč, da je še vedno med nami precej delavcev, ki iz teh ali onih vzrokov še niso vpisali posojila, vemo pa tudi, da je še več kmetov, ki še vedno stojijo ob strani. — Kontinno ne gre za to, da do posojila prav vsak državljan, vendar je pravilno in pravično, ce pričakujemo, da ga do vsakdo, ki to zmora. V preteklih dneh smo bili priče naravnosti ganljivim dokazom domovinske ljubezni, s katero so vpisovali zelo velike zneske ravno mali ljudje. Mar naj ponavljamo zledne primere invalidov, partizanov, vdov, stlepcov in nestetih drugih malnih delavcev in kmetov, ki so

дали več, kakor bi mogli kdo od njih sploh zahtevati? Saj zahtevali tudi nismo! Vendar je naša ljudska država sprejemala od teh ljudi s težavo pritrhanje denarje, ker ve, da jim bo lahko čez nekaj kratkih let posojene zneske vrnila z obrestmi in še več. — Kako je mogoče, da taki svetli zgledi ne prepričajo tistih, katerim vpis res velikih zneskov prav gotovo ne bi bila žrtev, pač pa najbolj varno in najbolj gospodarsko naložen denar! Evo, to so stvari, ki nam olajšajo odgovor na postavljeno vprašanje. Ze vpisani znesek 405 milijonov za Slovenijo ni mnogo. Nesteto je še možnosti, da dosežemo pol milijarde in še več. Podpora, ki so jo dali našemu ljudskemu posojilu zgledni primeri na terenu, je treba še povečati z zboljšanjem propagande med kmeti in s prepričevanjem tistih, ki se

Do večeraj opoldne je bilo po nepopolnih podatkih zvezne komisije vpisano v vsej državi 4 milijarde 959.840.000 din drugega ljudskega posojila. Od tega so vpisali v Srbiji 1.678.026.000, v Hrvaški 1.009.308.000, v Sloveniji 405.705.000, v Bosni in Hercegovini 565 milijonov 654.000, v Makedoniji 273.533.000 in v Črni gori 83.715.000 din. Vojska in milica sta vpisali 937.024.000, naša predstavnstva v inozemstvu pa 6.875.000 din.

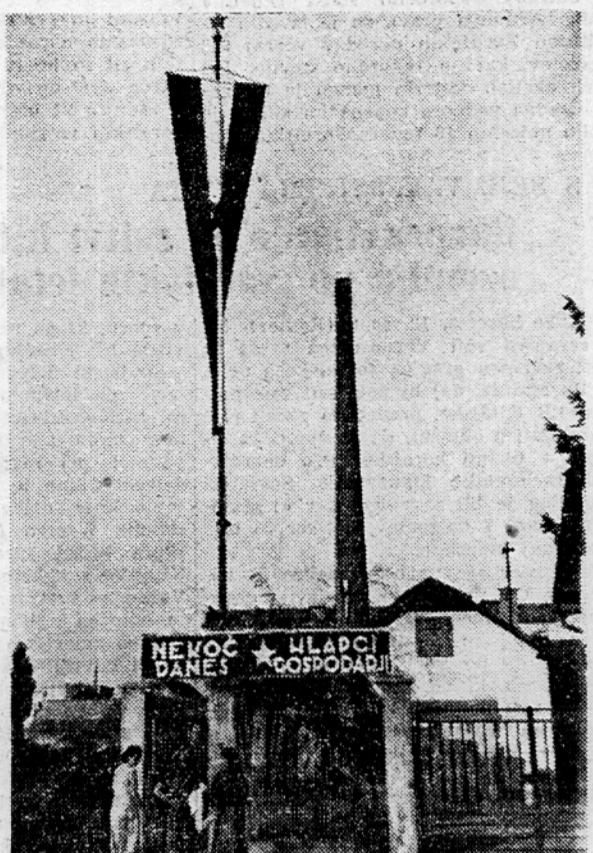
še niso odločili. Pomagajmo jim, da pridejo do take pametne in gospodarsko pravilne odločitve.

Goriški lovci so že vpisali nad pol milijona posojila

V goriškem okraju je drugo ljudsko posojilo naletelo na zelo dober odziv tudi med člani lovskih dručin. Doslej so vpisali namreč že več kakor pol milijona dinarjev. Vsem lovcom za zgled je prav gotovo član lovske družine »Skolje« v Brijah na Vipavskem vov. Franc Cink, ki je vpisal in takoj vplačal 44.000 din.

Od vasi sta se v goriškem okraju doslej odlično in najbolje izkazali partizanski vasi Srednji Lokovec in Col. Od mest je na prvem mestu Nova Gorica-Solkan, katere prebivalci so vpisali že 3.556.100 din.

V podjetju »Storav« v Dravljah pri Ljubljani, kjer izdelujejo razne zavese in druge okrasne tkanine, so za volitev delavskega sveta, ki je prevzel upravo podjetja — lepo okrasili delovne prostore. Svoje zadovoljstvo je delavstvo tudi na zunanji manifestiralo, kar priča napis nad vhodom v tovarno: Nekoč hlapi — danes gospodarji.

ŠAHISTI PRI MARŠALU TITU

V Belem dvoru v Beogradu je maršal Tito večeraj popoldne sprejel predstavnike ekip šahistov iz vseh 16 držav, ki so se udeležile šahovske olimpiade v Dubrovniku. S svojimi gosti se je razgovarjal dve uri. Sestianku je prisostvoval zvezni minister in predsednik sveta za znanost in kulturo Rodoljub Colaković.

Umetniška razstava v Dubrovniku

V Umetniškem paviljonu v Dubrovniku so odprli veliko razstavo slik in kipov. Ta razstava ima v posebnem oddelku zbrane umetnine iz XV. in XVI. stoletja. V tem oddelku je zbranih 28 slik in 8 kipov, ki so po večini dela umetnikov iz starega Dubrovnika. Oddelek sodobne umetnosti pa ima 102 slike in 27 kipov. Prvi dan je razstavo obiskalo mnogo upodablajočih umetnikov in književnikov iz naše države in iz inozemstva.

Posebni upravni organi v velikih podjetjih

V zveznem Službenem listu objavljeno danes navodilo predsednika sveta za zakonodajo in ljudsko oblast pri vladi FLRJ o ustanavljanju posebnih upravnih organov v velikih podjetjih, ki imajo več ločenih obratov ali pa svoje podružnice. Velika podjetja imajo kot celota svoje delavske in upravne svete, po navodilu pa lahko tudi v podružnicah in v ločenih obratih ustanavljajo posebne organe za vodstvo in upravljanje podružnic in obratov.

Tri tekmovalne zastave v trajni lasti mariborskih delovnih kolektivov

Mariborski kolektivi so prejeli že tri zastave vlade LR Slovenije ali resornega sveta v trajno last. Lani je dobil tekmovalno zastavo kolektiv tovarne umetnih in prirodnih brusov »Swatya«, letos pa kolektiva splošne bolnišnice in delavci mariborske livarne. Kolektivu mariborske livarne je v nedeljo izročil zastavo in posebno diplomo generalni direktor za kovinsko in elektroindustrijo minister Tone Dolinšek. Ob tej priložnosti je delavski svet prevzel tudi ključ podjetja, ki mu jih je izročil direktor. Odslej bodo tudi mariborsko livarno upravljali delavci szmi. —č.

ZAKAJ ZADRUGE v murskosoboškem okraju NE IZPOLNJUJEJO SVOJIH OBVEZNOSTI

Kmečke delovne zadruge v murskosoboškem okraju, ki so bile ustanovljene po večini pred dvema letoma, v tem času niso izpolnile predvsem ene svojih najvažnejših nalog: svoje dolžnosti do skupnosti! Namesto da bi oddajale skupnosti več kakor privatniki, saj imajo boljše pogoje za obdelovanje zemlje (umetna gnojila, izbrano seme, stroje itd.), so dve leti dajale mnogo manj. Nedavno pa so tudi zadrugi prejele odločbe o višini obvezne oddaje za prihodnje leto, po katerih bodo morale zadruge oddati skupnosti prav toliko kakor privatni kmetje. Pri zadrugah, ki pravilno polnujejo pomen zadrugstva v naši socialistični graditvi, so seveda te odločbe naletele na odobravanje. Nasprotno pa so dvignile mnogo hrupa pri tistih, ki so se zatekli v zadruge le zaradi tega, ker jim je zadruga v prvem razvojnem času nudila še mnogo več možnosti za špekulacije, kakor če bi bili izven nje. Tešanoska zadruga velja za eno najboljših v soboškem okraju. Ima 106 hektarov orne zemlje in je letos oddala skupnosti okrog en in pol vagona pšenice in nekoliko manj rži. Ni pa letos oddala niti ječmena, niti koruze,

niti ne bodo zadrugi oddali krompirja (tako pravijo), ker je bil pridelek baje slab. Po planu za leto 1951 bodo morali tešanoski zadrugi oddati 4 vagona žita, čez 3 vagona krompirja, tri tisoč kilogramov fižola itd. Te številke so dejansko tiste količine, ki bi jih morali tešanoski zadrugi oddati državi, če bi ne bili v zadrugi. Iz njih se vidi, koliko so tešanoski zadrugi, čeprav je zadruga med najboljšimi v okraju, letos prikrajšali skupnost samo v žitu.

Mnogo slabše pa je še pri oddaji masti in mleka. V tešanosko zadrugo je vključenih enajst velikih kmetov iz IV., V. in VI. skupine, štiri iz III. in enajst malih kmetov. Po sedaj veljavnih normativih bi ti kmetje morali letos oddati skupnosti okrog dva tisoč kg. masti. Koliko pa so je dejansko oddali? Iz lastne vzreje je 9 prašičev v skupni teži 869 kg!

Zanimivo pa je, kakšna je gospodarska zmogljivost posameznih zadrug v Tešanoskih. Tu se pokaže kaj čudna slika:

V zadrugo je vključenih 26 družin, ki imajo okrog 26 ha ohišnic. Sem so seveda vstela tudi dvojišča, sadovnjaki in vrtni. Na teh 26 hektarjih ohišnic redijo zadrugi 147 privatnih prašičev! Zadruga pa ima na preko 100 hektarjih orne zemlje le 72 prašičev! Naj bodo izgovori zadrugnikov kakršnikoli, bodisi pomanjkanje prostorov, bodisi pomanjkanje hrane za prašiče, te številke gotovo ne kažejo prav nikakega sorazmerja. Samo nekaj prime-

rov: družina Stefana Kuharja šteje pet družinskih članov. Na ohišnici redijo osem prašičev od 20 do 90 kg, poleg tega še pujske od dveh plemenjskih svinj. Družina Ivana Kuharja, bivšega kmeta iz VI. skupine, šteje šest članov. Na enem hektaru ohišnice imajo pet velikih svinj; eno plemenjsko in štiri od 20 do 100 kg. Zadrugi Karel Cipot, prej kmet v VI. skupini, redi na enem hektaru ohišnice deset svinj; eno plemenjsko, devet pa v povprečni teži 40 kg. In tako bi lahko našli skoraj vseh 26 družin.

Nič boljše slike ne da vpogled v zadrugo živinoreje. Dočim redi 26 družin na svojih ohišnicah 26 krav, jih ima zadruga na 106 hektarjih orne zemlje le 19. Do sedaj je zadruga oddala komaj okrog osem tisoč litrov mleka, čeprav bi ga morala do konca leta oddati 28.000.

Hodoška zadruga je v tem pogledu še slabša. 19 gospodarstev redi na svojih ohišnicah 62 svinj, zadruga pa na 103 hektarjih orne zemlje le 14. Toda treba je videti zadrugne prašiče in privatne. Kako so prvi slabi in kako so drugi lepo rejeni! Zadrugi Janez Zoldoš redi na svojem hektaru ohišnice kar sedem velikih svinj; od 40 do 100 kg in še 11 pujskov. In to ni osamljen primer v hodoški zadrugi. Vse po vrsti bi lahko prišli k Zoldošu.

Pa tudi primera tešanoskih in hodoških zadrug nista v murskosoboškem okraju osamljena. Prav tako je v Gornjih Petrovcih in drugod. In prav tako je v sosednjem ljutomerskem okraju, kjer so zadrugi izpolnili komaj tre-

tinjo svojih obveznosti do skupnosti, med tem ko so jih privatni kmetje izpolnili skoraj stoodstotno.

Eden od glavnih vzrokov tega stanja je vsekakor nepravilna notranja organizacija dela. Dokler zadrugi ne bodo združili svojih njiv, ampak jih nasprotno že združene zopet delili in delali vsak vna svojem, kot je to prav izrazil primer v hodoški zadrugi, dokler bodo zadrugi mltili žito vsak na svojem domu brez vsakršne evidence, dokler ne bodo živine združili v skupne hleve, tako dolgo se pač stanje ne bo popravilo. Kako naj n. pr. hodoška zadruga izpolni svojo obveznost, če je kmet, ki bi moral izven zadrug oddati 4000 kg žita, letos pridelal na svoji zemlji le 900 kg!

Kako pa so zadrugi poskrbeli za sebe, potem ko svojih obveznosti do skupnosti niso izpolnili? To nam najlepše kaže primer zadrugi Julija Konjč v Hodoški, kjer je vsa družina letos imela 15 delovnih dni, pa je dobila za to 750 kg žita! —H.

Kljub suši veliki donosi na Belju

V NOVOZGRAJENIH SVINJAKIH IMAJO ŽE 120.000 PRAŠIČEV

Na zveznem agroindustrijskem kombinatu Belje se je začela jesenska setev. Dosedanja izkušnja beljskih delavcev so pokazale, da je zgodnja setev največje važnosti za velik pridelek. Na posestvu v Brestovcu so za jesenske posevke že preorali polovico zemljišč. Hkrati opravljajo tudi globoko oranje na zemljiščih, ki jih bodo posejeli šele spomladi.

Čeprav je bila letos suša, so na Belju dosegli visoke žitne donose. Na Brestovcu so pridelali po 2200 kg pšenice na polju, ki je veliko 152 ha. Tako so presegli lanski pridelek za 530 kg. Na parceli, ki meri 25 ha, so pridelali 2700 kg pšenice na hektar. Dosegli so tudi rekorden donos ječmena, in sicer 25 stotov na hektar. Tudi na ostalih posevkih Belja so bili letos donosi visoki. Tako so v Karašičih in Mirkovcu pridelali 2243 do 2300 kg pšenice na hektar. Ovsy so pridelali okoli 2000 kg na hektar, čeprav ga zasebniki niso pridelali niti 200 kg na hektar. Povprečen donos koruze je na Belju še enkrat večji kakor na posevkih kmetov v njegovi okolici.

Pred volitvami v skupščino LR Črne gore

Na volitve ljudskih poslancev za Ljudsko skupščino Črne gore, ki bodo 8. oktobra, se vneto pripravljajo vse organizacije Ljudske fronte, ki poleg volivnih priprav prevzemajo tudi obveznosti za vpis ljudskega posojila in za uspešno dovršitev raznih delovnih akcij. V nekaterih okrajih so bile tudi že volivne konference, na katerih so določili kandidate. Po novem volivnem zakonu bodo v LR Črni gori volili 161 ljudskih poslancev.

Konstrukcija novega fotografskega aparata

V klubu fotoamaterjev in kinoamaterjev na Jesenicah je konstruktor Ivan Pretnar konstruiral nedavno fotografski aparat »Pionira« in izdelal prototip, ki se je izkazal v mehaničnem in optičnem pogledu. Aparat je prilagojen razvojni stopnji naše industrije in ga bo mogoče serijsko izdelovati. Po cenitvi konstruktorja, bo izdelava tega aparata trajala nekaj manj kakor deset ur. Fotografski aparat »Pionira« je dejansko boks-kamera, ki pa ima zunanjo obliko fotografskega aparata »Leica«. Uporablja tudi »Leica« filme, ki merijo 24x24 mm. Aparat ima dva časa za osvetlitev, in to 1 : 50 in 1 : 100. Delo z njim je zelo preprosto, kljub temu pa so posnetki natančni, ostri in jasni ter bodo v največje zadovoljstvo mladim fotoamaterjem. Konstruktor Pretnar se je bavil z različnimi optičnimi vprašanji, konstrukcija optičnih naprav, posebno dragocene izkušnje pa si je pridobil pri konstrukciji solskega mikroskopa za laboratorijsko delo.

Razen setvi posvečajo na Belju vso skrb tudi gradnjam. Letos so zgradili že 250 velikih poselij, med katerimi so veliki in moderni svinjaki za plemenjske svinje, pitališča, ovcarniki, hlevi za konje in govedo ter industrijska in stanovanjska poslopja. Tako ima Belje danes 55 modernih velikih hlevov za plemenjske svinje, 80 hlevov za prašiče, 10 velikih pitališč, 7 hlevov za veliko živino in 116 udobnih modernih stanovanj več kakor prej.

Pivovarna v Pančevu izpolnila petletni plan

Delovni kolektiv »Narodne pivare« v Pančevu je izpolnil v soboto svoj petletni plan. Tako je pred rokom izpolnil svojo obveznost, ki jo je dal maršalu Titu, da bo petletni plan izpolnil v štirih letih. Kolektiv je z brzotavko obvestil maršala Tita o svojem uspehu.

Naša delegacija prispela v New York

New York, 12. septembra (Tanjug). Danes je prispela v New York za ladjo »Queen Mary« jugoslovanska delegacija za Generalno skupščino OZN s podpredsednikom vlade in zunanjim ministrom FLRJ Edvardom Kardeljem na čelu. Delegacija so sprejeli v pristanišču veleposlanik FLRJ v ZDA Vladimir Popović, stalni delegat pri OZN dr. Aleš Bebler, člani jugoslovanske stalne delegacije v OZN, veleposlanstva in generalnega konzulata ter predstavniki drugih jugoslovanskih ustanov v ZDA.

Jugoslovanski novinarji pri g. Daviesu

London, 12. sept. (Tanjug). Oddelek za informacije britanskega zunanjega ministrstva je priredil sprejem za jugoslovanske novinarje, ki so obiskali Veliko Britanijo. Sprejema so se udeležili razen pomočnika zunanjega ministra Ernesta Daviesa predstavniki zunanjega in trgovskega ministrstva, večje število britanskih novinarjev in predstavniki jugoslovanskega veleposlanstva z odpravnikom poslov svetnikom Brajčevićem na čelu.

VREME

NAPOVED ZA CETRETEK
Sončno z delno oblačnostjo. Temperatura ponoči 10 stopinj Celzija, čez dan 24 stopinj Celzija.

KMETJE, POSNEMAJTE INVALIDE!

V šoštanjskem okraju so se invalidi dolžnosti obvezali, da bodo vpisali 100.000 din posojila. Toda invalidi so se izkazali. Ze doslej so vpisali nad 200.000 din. Sto odstotni invalid naradnosvobodilne borbe tov. Ivan Gu-

Invalid Ivan Gušić

še iz Topolšiče je vpisal 10.000 din in povedal, da mu ni žal posoditi državi, čeprav je izgubil v narodnosvobodilni borbi zdravje. Gušić je nosilec spominke značke iz leta 1941. Deset tisoč dinarjev je vpisal tudi 50 odstotni invalid NOB Zvone Vidic. Kot okrajni aktivist je tov. Vidic najboljši in je prejel za uspehe pri propagiranju posojila že dvakrat okrajno prehodno zastavo.

Prav lepo so se izkazali tudi invalidi iz prve svetovne vojne. Rudi Majhen iz Velenja je vpisal 12.000 din, 50 odstotni invalid Viktor Leban iz Sohanja pa 6000 din. Po 5000 din so vpisali še invalidi Vlajko Rapljen, Stefan Šubelj in 77 let stara Ana Zamernik iz Luc. vdova po možu, ki je padel še v prvi svetovni vojni. Predsednik okrajnega odbora Zveze vojaških vojnih invalidov Slavko Vrtničnik je vpisal 4000 din, ostalih 13 članov upravnega odbora invalidov v Sohanju pa so vpisali skupaj 31.000 din in presegli tako prvotno sprejeto obveznost za 50 odstotkov.

SLAVJE V TOVARNI »IMPOLK«

Slovenska Bistrica, 9. septembra. V tovarni »Impolka«, ki je izpolnila polletni plan s 101% in prejela od zvezne vlade ter Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije prehodno zastavo, je bila velika slovesnost. Delovni kolektiv je obenem slavil prevzem tovarne v svoje roke.

V okrašen tovarni je čestital delovnemu kolektivu k njegovim uspehom in k prevzemu tovarne minister zvezne vlade Mičunović. Slovesnosti je prisostvoval ves delovni kolektiv. Med gosti je bil tudi sekretar oblastnega komiteja za mariborsko oblast tov. Majhen.

Ob prevzemu tovarne so razglasili undnike ter pohvalili in nagradili najboljše delavce — okrog 120 po številu. Na ta zgodovinski dan, ko se je tudi v »Impolku« uresničilo geslo »Tovarne delavcem«, so v tovarni vzdali spominjsko ploščo.

LESNA INDUSTRIJA na zagrebškem velesejmu

Na letošnjem zagrebškem velesejmu je lesna industrija naše države zavzela največji prostor. Za njeno razstavo so ji dali na razpolago za 30% večjo površino, kakor jo je imela na lanskem velesejmu. Paviljon »Be« s polodprtim prostorom meri 1200 m² in na tej površini bo urejen prikaz uspehov v našem gozdarstvu in lesni industriji. Na polodprtem prostoru bo med živimi drevesi urejen del gozda, ki bo poudarjal pomen pospeševanja lova, skoriščenja raznih gozdnih rastlin, doten gozdnih semen, smolarjenja ter izdelki izdelkov, ki bodo razstavljeni v rezani celoti, od velikih hlobov iz slavonskih gozdov do tanke jelove desice za godalne instrumente, ki so najboljše iz slovenske jelovine. Posebej bodo na razstavi zastopni kombinati lesne industrije Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine. Prvič bo letos na velesejmu razstajala tudi mlada lesna industrija Makedonije. Ves ta prostor razstave bo zasedel naš kvaliteten les, ki ga posebej cenijo v Angliji, Švici, Italiji, na Švedskem in drugih inozemskih državah.

Naši izdelki lesne industrije kakor razni furnirji, panel-plošče, pohištvo iz splošne lesa, jelovi in hrastovi tedi in parketi so posebno cenjeni v inozemstvu. Ti izdelki bodo razstavljeni v bogati izbiri, prav tako pa lukazno pohištvo, tipizirane oprave, pohištvo za urade, kuhinjske potrebščine, lesna galanterija, glasbila iz lesa in na stotine drugih izdelkov iz raznih vrst lesa bo izpolnilo to veliko zbirko.

Prav tako bodo razstavljeni izdelki kombinata, v katerem izdelujejo razne kemikalije, izdelki suhe destilacije, ki

Mehanizacija nakladalnih del

Dosedanji preprosti način nakladanja izdelkov v vagon iz skladišča lahke valjarne v zeniški železarni, ki so ga delavci opravljali ročno in z velikimi telesnimi napori, je zamenjal planer Djuro Radić z mehaniziranim načinom nakladanja. Po novem načinu je namesto 150 delavcev potrebnih le 70 do 80 delavcev. To manjše število delavcev pa je razen tega hitreje in laže izvrši nakladanje. S takim delom bomo prihranili okoli 4 milijone din na leto.

Dokler je vodila skozi tovarno samo ozkotirna proga, so izdelke nakladali tako, da so jih delavci nosili na ramenih po 50 do 150 kg iz skladišča do vagona. Takrat je znašala dnevna norma 5500 kg. Ko so kasneje zgradili normalnotirno progo, je nakladanje postalo še težje, ker so bili vagoni višji in so morali delavci z znatno večjimi telesnimi napori blago dvigati nanje. Nakladanje je tako postalo še

v zeniški železarni

dražje, norma se je znižala na 4800 kilogramov in pri delu je moralo biti zaposlenih še več delavcev.

Mehanizirani način nakladanja, kakor ga je predlagal Djuro Radić, se je že začel 20. avgusta. Naprave, ki so jih v ta namen potrebovali, so stale le 300.000 din. Delavci jemljejo sedaj iz skladišča izdelke, jih nosijo največ pet metrov in brez napora spuščajo v vagončke, s katerimi jih odpeljejo do dvigala, pred skladišcem. — Sedaj se bo dnevna norma nakladanja izdelkov dvignila od 4800 na 10.000 kg na vsakega delavca.

Novi potniški vagoni

V zagrebški železniški delavnici so začeli izdelovati nove vrste potniških vagonov III. razreda. Ze dolgo se je kazala potreba, da se vagoni najrazličnejših vrst, med katerimi so nekateri skoraj neuporabni, zamenjajo z novimi modernimi vagoni. Načrte za nove vagonje je izdelal arhitekt Zupan in bodo ti vagoni popolnoma drugačni kakor dosedanj. Njihova konstrukcija bo jeklena, zato bo njihova trpežnost večja, proizvodni stroški pa manjši. V notranjosti vagonov ne bo kupeljev in pregraj. Vagoni bodo zračni in svetli, ker bodo imeli velika okna. Sedeži bodo razporejeni kakor v modernem avtobusu, police za prtljago bi bodo po sredini vagona. Siroke in udobne sedeže bodo izdelali iz ozkih pološčenih letev, kar bo omogočilo njih naglo izmenjavo, če se bodo pokvarile. Novi vagoni bodo imeli še eno prednost. Doba popravil se bo pri njih lahko skrajšala za 30 do 40%.

Novo šole v Hercegovini

Pred vojno je bilo v Hercegovini premalo šol in še od teh so bile nekatere uničene med vojno. Ljudska oblast je šolstvu posvetilo vso pozornost in od leta do leta je več osnovnih in srednjih šol v Hercegovini. Letos bodo odprli gimnazijo v Bičevcu, v raznih drugih krajih pa osemletke in osnovne šole.

V Slavoniji in Baranji bodo prihodnje leto posejali s sladkorno peso 25.000 ha

Medtem ko so prejšnja leta sklepale sladkorne tovarne pogodbe za pridelavo sladkorne pese med zimo ali pa šele zgodaj spomladi, se je letos začelo sklepanje pogodb že četrta leta prej. Izkušnje so pokazale, da je pridelek mnogo večji, če so njive že v jeseni globoko zorane in dobro pognojene. — Zato so začeli že sedaj sklepati pogodbe, da bodo imeli pridelovalci dovolj časa pripraviti zemljo za spomladni setev sladkorne pese. Samo v Slavoniji in Baranji bodo prihodnje leto posejali s peso 25.000 ha, to je približno toliko, kolikor je znašala vsa površina za pridelovanje sladkorne pese v stari Jugoslaviji v povprečju zadnjih šestih let pred vojno. Iz Osjeka poročajo že o prvih rezultatih sklepanja pogodb. V okraju Djakovo se so pridelovalci pogodbeno zavezali, da bodo posejali s sladkorno peso še za 20% večjo površino kakor je bila planirana. V okrajih Osijek in Valpovo pa so sklenili že pogodbe za 80% planirane površine.

Na frontah nobenih bistvenih sprememb

JUŽNOKOREJSKE ČETE SO PRI JONGČONU NAPREDOVALE 2-4 km

Tokio, 12. sept. (AFP). Po sporočilu osme ameriške armade so južnokorejske sile včeraj nadaljevale z napredovanjem proti vzhodu in severovzhodu v smeri Jongčona. Pri tem so napredovale 2-4 km in so sedaj 13-15 km severno od ceste Jongčon-Kjongdžu. Južnokorejske čete so vzpostavile fronto na 15 km od Jongčona.

Na južnokorejskem desnem krilu fronte so enote južnokorejske divizije »Kaptol« in 3. divizije obdržale svoje položaje, ameriške sile pa so malo napredovale. V zadnjih 48 urah se je ameriškim in južnokorejskim silam posrečilo zapreti prodor, ki je bil napravljen na njihovih črtah, razen

manjših področij v planinskih predelih. Včeraj popoldne so enote ameriške I. konjeniške divizije izvedle protinapad v bližini Vevvana in ponovno zavzele postojanke, ki so jih izgubile čez dan.

Jutranje sporočilo štaba generala Mac Arthura pravi, da je izvedlo letalstvo Združenih narodov včeraj 683 poletov, kar je rekordno število. Pri teh akcijah, katerih namen je bil neposredna podpora kopenskim silam, je bilo uničenih 18 severnokorejskih top-

niških položajev, poškodovanih 10 tankov, uničenih so bile 4 »komotive« in 63 raznih vozil, potopljenih pa 5 večjih čolnov. Ameriške velenjavnice so bombardirale velike tovorne postaje v Corvonu, Kvonu, Jongdoku in Fenjanju ter napadle nekatera mesta na vzhodni in zahodni obali Koreje. Pri združenih napadih letalstva in kopenskih sil so imeli severnokorejske sile okrog 2000 mrtvih. Poleg tega je bilo v zadnjih 24 urah ujetih 580 severnokorejskih vojakov.

S SEJE VARNOSTNEGA SVETA

Razpravljanje o kršitvi kitajskega ozemlja po ameriških letalih

Lake Success, 12. sept. (Reuter). Na včerajšnji seji Varnostnega sveta je bil zavrnjen predlog sovjetskega delegata Malika, naj bi poklicali zastopnika LR Kitajske, preden bi začeli razpravljati o obtožbi, da so ameriška letala v bližini korejske meje bombardirala ozemlje Mandžurije. Sovjetski predlog je bil zavrnjen, ker ni glasovalo zanj 7 delegatov, kolikor bi bilo najmanj potrebno.

Minister za zunanje zadeve LR Kitajske Cu En Laj je brzojavno obvestil generalnega sekretarja OZN Trygve Lieja in predsednika Gladwyna Jebba, da bo imel vsak sklep o tem vprašanju, ki bo sprejet brez navzočih zastopnikov LR Kitajske, za neveljaven in protizakonit. Ker je tožitelj

v sporu, ki ga razsoja Varnostni svet, vlada LR Kitajske.

Sovjetski delegat Malik je seji ponovno imela po dolobah Ustanovne listine Združenih narodov za primer spora ob stranki pravico biti navzoči pri razpravi. Kuomintangov delegat Čiang je nasprotoval predlogu sovjetskega delegata. Ameriški predstavnik Warren Austin je izjavil, da skuša ZSSR spraviti zastopnika LR Kitajske s kakršnim koli izgovorom v Varnostni svet, ter je poudaril, da imajo obtožbe o bombardiranju Mandžurije po ameriških letalih edni smoter, da bi odvračali pozornost od napadalnosti v Koreji. Francoski delegat je izjavil, da bo glasoval za to, da se pozove zastopnik LR Kitajske. Zastopnik Norveške Sinde je izjavil, da bo glasoval za sovjetski predlog in dodal, da ni treba čakati na prihod zastopnika LR Kitajske, marveč naj se takoj sestavi anketa komisija, ki bi prav na kraju preiskala obtožbo o bombardiranju.

Jugoslovanski zastopnik Aleš Bebler je izjavil, da bo podprl sovjetsko resolucijo, ne bo pa glasoval za ustanovitev ankete komisije, če Varnostni svet ne bo dovolil zastopniku LR Kitajske, da bi bil zaslišan. Bebler je dejal, da je nemogoče poslati anketo komisijo v državo, ki o tem ni bila zaslišana.

Britanski predstavnik Jebb je izrazil mnenje, da je vlada LR Kitajske upravičena, da sme razložiti svoje nazorje.

Delegati ZSSR, Velike Britanije, Francije, Norveške, Indije in Jugoslavije so glasovali za sovjetski predlog, delegati ZDA, Kube in Kuomintangov predstavnik so glasovali proti, delegati Egipta in Ekvadorja so se vzdržali glasovanja.

Po glasovanju je predstavnik ZDA Austin zahteval od predsedujočega, naj bi na prihodnji seji pred razpravo o sovjetski resoluciji, ki obsoja ameriško vladno zaradi bombardiranja mandžurskega ozemlja, razpravljali o ameriški resoluciji za sestavo švedsko-indijske ankete komisije, ki bi bila poslana v Mandžurijo. Sovjetski delegat Malik je izjavil, da je treba prej obravnavati sovjetsko resolucijo, ker je bila predložena pred ameriško. Predsednik Jebb je s tem v zvezi dejal, da bi moral biti po normalnem postopku sovjetski predlog prej postavljen na dnevni red, razen, če Varnostni svet ne bo izdal drugega sklepa. Varnostni svet je odklonil nadaljnjo razpravo o tem vprašanju, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja Varnostnega sveta je sklicana za jutri.

Včerajšnja seja

Na nejavni seji Varnostnega sveta so danes sprejeli letno poročilo, ki bo predloženo Generalni skupščini OZN. Za sprejetje poročila je glasovalo 10 držav, Jakob Malik pa se je glasovanja vzdržal.

Na nocojšnji seji je Varnostni svet nadaljeval razpravo o tem, ali naj pred razpravljajo o sovjetski resoluciji o bombardiranju kitajskega ozemlja, ali o ameriški resoluciji o ustanovitvi ankete komisije, ki bi preiskala to zadevo neposredno na kraju. Po splošni razpravi je Varnostni svet odločil s 7 glasovi proti 1 (ZSSR). Jugoslavija in Indija sta se glasovanja vzdržali, da bo najprej razpravljalo o ameriškem načrtu resolucije za ustanovitev mešane švedsko-indijske ankete komisije, ki bo raziskala pritožbo LR Kitajske o bombardiranju kitajskega ozemlja po ameriških letalih.

SVETI DRŽAVLJANOV KOT ORGANI LJUDSKE OBLASTI

Pri reorganizaciji ljudskih odborov prihajajo do prave veljave tudi sveti državljani. Izkazalo se je, da ne zadostuje načelo, po katerem bi morali sestavljati svete državljani najzavednejši delovni ljudje, temveč da je tudi potrebno, da imajo člani teh svetov poleg zavednosti še potrebne strokovne sposobnosti. Pri rajonskih ljudskih odborih v Beogradu se sestavljajo nove svete državljani za vsako poverljivost posebej. Za vsa poverljivost bodo sveti sestavljeni že do konca tega meseca.

Novi sveti so postali potrebni prav zaradi tega, da bi bili poverljivost tudi v strokovno pomoč. Doslej je recimo pri poverljivosti za posveto delat kot posvetovalni organ svet državljani, v katerem ni bilo niti enega učitelja, profesorja ali kakšnega drugega prosvetnega delavca, čeprav so bili vsi člani sveta izbrani iz vrst najboljših ljudi v rajonu in čeprav v rajonu tudi prosvetnih delavcev ni manjkalo. Namesto pri pristojnem poverljivosti pa so bili prosvetni delavci v svetu pri poverljivosti za javna dela, kjer pa po naključju ni bilo stavebnikov in drugih strokovnjakov.

Ker se doslej pri sestavi državljanskih svetov ni posvečala potrebna pozornost strokovno usposobljenim članom, sveti tudi niso mogli presegati svojega delokroga posvetovalnega organa. Po novi sestavi svetov, ko bodo za vsako poverljivost izbrani v svet tudi potrebni strokovnjaki, pa bo svet državljani lahko tudi sam v marsikateri zadevi odločil in poverljivost bodo dolžni upoštevati pri izvajanju sklepe sveta državljani. Tako se bo svet državljani od posvetovalnega organa spremenil v marsikaterih zadevah v odločujoči organ ljudske oblasti.

V nekaj vrstah

Cleveland, 12. sept. (Ass. Pr.). Pomocnik ameriškega zunanjega ministra Dean Rusk zahteva, naj bi se pričela akcija za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko. Na kongresu vojnih veterancev iz druge svetovne vojne je namreč izjavil, da je napolnjen čas, da se pričnejo priprave za mirovno pogodbo z Japonsko, da bi se ji omogočilo zavzeti v mednarodnem življenju ustrežno mesto.

Montevideo, 12. sept. (AFP). Sinoči je bila v Urugvaj razlašena 24-urna splošna stavka iz solidarnosti z zahtevno delavskega sveta glede zvišanja medz in plač. Delavci in nameščenci nekaterih sindikatov bodo stavkali tudi po preteku 24 ur iz solidarnosti z nameščenci, ki so nehali delati pred več tedni.

Konferenca zunanjih ministrov ZDA, Anglije in Francije

New York, 12. sept. (Reuter). Danes se je začelo v New Yorku tajno zasedanje zunanjih ministrov ZDA, Velike Britanije in Francije. Obravnavali bodo naslednja vprašanja: obramba za hoda, oborožitev Nemčije in Koreje in priznanje LR Kitajske.

Venizelos sestavlja koalicijsko vlado treh strank

Atene, 12. sept. (Reuter). Grški kralj Pavel je sinoči ponovno povelil mandat za sestavo nove vlade vodji liberalne stranke Sofokleju Venizelosu. Včeraj so bila pogajanja in posvetovanja med šefom ljudske stranke Konstantinom Calderisom, vodjo liberalne stranke Sofoklejem Venizelosom in vodjo demokratske socialistične stranke Papandeurom, nakar so bili vsi trije pri kralju Pavlu in so se sporazumeli, da bo vlada sestavljal Venizelos. Takoj nato je Calderis, kateremu je bil po ostavki Venizelose vlade poveljen mandat za sestavo novega kabineta, vrnil mandat kralju, ki ga je nato znova povelil Venizelosu.

Glede na to, da imajo te tri politične stranke v skupščini nad 160 poslanskih mandatov od skupno 250, pričakujejo v atenskih političnih krogih, da bo imela nova vlada z Venizelosom na čelu, v katero bosta vstopila Papandeu in Calderis kot podpredsednika, večino, kar bi preprečilo razpust parlamenta in razpust novih splošnih parlamentarnih volitev.

Proces proti bolgarskim vohunom

O organizaciji in naklepih bolgarskih vohunov, ki so zdaj pred okroglim sodiščem v Nišu, smo pred dnevi že poročali, zaslišanje obtožencev pa je razkrilo še nekatere nove znamenitosti bolgarske prakse vohunškega načevanja in šolanja.

Od sedem obtožencev so trije tvorili vohunsko trojko, ki je bila zajeta že nekaj dni po prehodu čez mejo, dva sta prišla čez mejo dvakrat, dva sta prišla na sta pred sodiščem zaradi tega, ker sta članom trojke dajala za vetve in ker sta bila pripravljena, pomagati pri razirjanju propagandnih spisov.

Teoretična in praktična šola vohunov na Vitošu pri Sofiji prekaša po svoji ureditvi vohunske šole v drugih informirovskih deželah. Tečajniki bolgarske šole so šolajo v strogo ločenih skupinah in vsaka trojka, ki jo nameravajo poslati čez mejo, mora čakati, da pride povelje za njen odhod od samega — Informiroja.

Stojadin Veljković je na razpravi pripovedoval, da ga je pred dvema letoma takoj, ko je stopil na bolgarska tla, sprejela državna varnost in da ga je zsilisale njen načelnik. Najbolj ga je zanimalo, koliko ljudi se je v Jugoslaviji izjavilo za resolucijo Informiroja. Po zaslišanju pri državni varnosti so Veljkovića odpravili v urad centralnega komiteja bolgarske komunistične stranke, kjer je dobil denar, obleko in napotnico za začasno delo. V podjetju, kamor so ga napotili, pa ni delal in čeprav je po poklicu kovac, so menili, da bi bil sposoben za sotrudnika pri informirovski »Novi borbi«. Napisal je nekaj člankov, ki so bili prevedeni v bolgarski in češki jezik ter objavljeni v Pragi in Sofiji. V svojih člankih je lagal o velikih, krvavo zadušeni stavki v rudniku Mačkatići, pod njegovim imenom pa so pisali tudi drugi.

Ko je opisal svoje šolanje za vohuna in terorista, je navedel, da sta bila v šoli kot predstojnika in instruktora najbolj znana in vplivna člana CK KP Bolgarije, ki sta bila tečajnikom predstavljena z imenom Cveto in Peter Minev. Šolanje je bilo končano in Veljković je bil s svojo trojko pripravljen na odhod čez mejo. Ker so odhod zavlačevali, je vprašal oba instruktora, zakaj se čakajo, ter dobil odgovor, da se ni povelja od Informiroja. Naposled je povelje le prišlo in oba instruktora sta trojko spremljala do meje, kjer sta jo dala v varstvo granitarskih posadki.

Vsak član trojke je dobil puško in

pištolo, šotorsko krilo, kompas, zemljevid, več kilogramov hrane in še druge stvari. Ko so jih tako opremili, so jim dejali, da je v Jugoslaviji mnogo centimov in da se jim trojka lahko že takoj ob prehodu čez mejo priključi. Strogo pa so trojki zabili, naj nikomur ne pove, da je dobila orožje v Bolgariji, temveč naj trdi, da je imela orožje skrivno doma še iz vojnih časov. Pred prehodom čez mejo so dali vsakemu vohunu šifro, da bi se pod njo javljal iz Jugoslavije ter se po vrnitvi čez mejo sestajal z zvezami, ki so bile določene posebej za vsako trojko.

Kot glavno nalogo so dobili vsi vohuni pripravljati terena za ustanovitev nove, ilegalne komunistične partije v Jugoslaviji. Obtoženi Georgij Hristov, zidar iz Bresnice v bosilgradskem okraju, bolgarski državljan, je moral podpisati posebno izjavo, da bo delal predvsem za organizacijo ilegalne stranke. Hristov je včeraj na zaslišanju obširno opisoval svoje razgovore z oficirji bolgarske državne varnosti v Zemanu, Custulidni in v Sofiji. Oficirji so se najbolj zanimali za postojanke vojske in milice v bosilgradskem okraju ter za hidrocentralno na Vlasini. Pozneje je vohunski šoli pa je dobil Hristov, kakor tudi drugi tečajniki, daljši seznam vprašanj o vojskih postojankah, o sestavi okrajnih in krajevnih komitejev partije in odborov množičnih organizacij ter o razmerah v raznih podjetjih. O vsem tem naj bi poročali čimprej, a Hristov ni mogel poročati ničesar, ker so ga zajeli v Toplem dolu že drugi dan po prehodu čez mejo.

Sinoči je bilo zaslišanih nekaj pri, ki so pripovedovale, kako so bili vohuni v obmejnih naših krajih zajeti s pomočjo zaveznega prebivalstva.

Javni tožilec, ki je zahteval strogo in pravično kazeno, je opisal novoustanovljeno šolo vohunov v Bolgariji ter pri tem podčrtal, da je član CK KP Bolgarije Peter Minev na sestanku izšolanih vohunov in teroristov poudarjal, da bo sovjetska armada osvobodila Jugoslavijo, če prizadevanja emigrantov, ki jih je Bolgarija usposobila za borbo in delo, ne bi imela zalezene uspeha.

Glavni obtoženec Veljković je potrdil navedbe obtožence, zatrjeval pa je, da ne bi bolgarske orožja, ki mu je bilo vsiljeno, nikdar uporabljal proti lastnim ljudem. Tudi ostali obtoženci so priznavali in obžalovali svoja dejanja.

Sodba bo razglašena danes ob 12. uri.

Izključitev izdajalcev iz odbora Srbov v LR Hrvatski

Glavni odbor Srbov, ki je predstavnik srbskega prebivalstva iz Slavonije, Like, Podravine in drugih pokrajin LR Hrvatske, je imel včeraj v Zagrebu izredno plenarno zasedanje zaradi izdajstva svojih članov Rade Zigrada, Duška Brkića, Stanka Canice-Opačica in Bogoljuba Rapačija.

Predsednik glavnega odbora Rade Pribicević je naglasil, da so ti ljudje ogrožili s svojim delom veliko pridobitno osvobodilnega boja — enakopravnost med Srbi in Hrvatji, ki je dobro izražena tudi z udeležbo srbskih predstavnikov v vladi LR Hrvatske in v vseh ljudskih odborih, kakor

tudi z vsemi nacionalnimi in gospodarskimi svobodinami Srbov v republiki. Član glavnega odbora in Politburoja CK Hrvatske Nikola Sekulac je govoril o zelo škodljivih gospodarskih sabotazi razkrinkanih izdajalcev. Razprave se je udeležilo 26 članov, ki so poročali o primerih izdaje in sabotaze po opazovanju iz svojih domačih krajev. Odbor Srbov popolnoma soglasno z resolucijo CK KP Hrvatske ter z vsemi ukrepi za preprečitev protidržavnega in protinacionalnega dela izdajalcev, ki jih odbor izključuje iz svojega članstva.

Presenečenja pri letošnjem vpisovanju na univerzo

Skoraj tisoč novincev pričakujejo letos na ljubljanski univerzi in Tehniški visoki šoli. Lani je bilo na vseh fakultetah vpisanih 5178 rednih in izrednih slušateljev. Univerzitetna oblast in ministristvo za znanost in kulturo sta letos prvokrat sklenila, da bo predhodni vpis na univerzo od 1. do 15. septembra.

Iz dosedanjih prijav, ki so jih vložili novinci na dekanatih, posameznih fakultetah, lahko rečemo, da skoraj tretjina študentov ne vpisuje fakultete, za katere se je odločila ob majski anketi v srednjih šolah. Lahko mislimo, da je to posledica nekaterih novincev, ki jih bo letos sprejela ljubljanska univerza, je videti tudi po tem, da celo slušatelji, ki so že zaprosili študentsko za določeno panogo študija, še sedaj pošiljajo komisijam za študentske izjave o vpisu na drugo fakulteto.

Na vse fakultete in na Tehniško visoko šolo se je v prvih petih dneh

vpisalo 296 novincev. Od teh jih je sprejelo svojo odločitev ob majski anketi kar 84. Največ se vpisujejo letos na filozofsko in na matematično-pedagoško fakulteto. Na ti dve fakulteti se je vpisalo že 75 novincev. Precej — 55 novincev — se jih je vpisalo doslej na medicinsko fakulteto, 34 na kemijsko, 32 na strojno, 21 na arhitektonsko, 23 na pravno, 16 na gradbeno, 18 na elektrotehniško, 11 novincev pa na rudarsko-metalurško fakulteto. Zelo majhno število (10) novincev se je vpisalo letos na ekonomsko fakulteto. Vendar je na ekonomski, kakor tudi na pravni fakulteti pričakovati znaten vpis izrednih slušateljev. Na filozofski fakulteti se je največ novih slušateljev vpisalo na germanistiko, na pravno-matematični fakulteti pa v skupino za biologijo.

Ze ob predhodnem vpisu na univerzo se je izkazalo, da je bil sklep o ustanovitvi oddelka za fiziko zelo umesten. Na ta oddelek se bodo vpisovali v prvi vrsti študentje, ki so se nameravali vpisati na elektrotehniško, strojno ali rudarsko-metalurško fakulteto. Novi oddelek bo vzajal kader inženirjevo-fizikov za našo industrijo. Doslej se je na ta oddelek vpisalo pet slušateljev.

Proslava 8. obletnice ustanovitve Cankarjeve brigade

V nedeljo 17. septembra bo v Bušinj vasi pod Suhorjem, nedaleč od železniške postaje Metlika, svečana proslava 8. obletnice ustanovitve Cankarjeve brigade. Začetek slovesnega dela proslave bo ob 9.30 dopoldne.

Vabimo vse borce in svoje padlih partizanov Cankarjeve brigade, kakor tudi vse člane Zveze borcev in ostalih množičnih organizacij, da se proslavo udeležijo. Na večer pred proslavo vabimo k tabornem ognju pri Bušinj vasi. Polovična vožnja je odobrena.

Pripravljajni odbor.

Velika industrijska in obrtna razstava v Mostarju

V Mostarju so odprli razstavo lokalne industrije in obrti, na kateri so dobro zastopani razni lesni izdelki, zlasti pa rezbarjeve znamenitih mojstrov umetne domače obrti iz Konjice in okolice. Razstava bo odprta do konca meseca.

Pred zasedanjem Generalne skupščine OZN

Letošnje redno zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov, ki se bo začelo v torek 19. septembra v mestecu Flashing Meadows, v bližini New Yorka, priklepja bolj kot katero koli izmed prejšnjih zasedanj nase pozornost svetovne javnosti.

Nemir, ki se je polastil ljudi po vsem svetu zaradi vojne v Koreji, zaradi grozeče napetosti na Daljnem vzhodu, zaradi poostrene gonje za politični vpliv med obema velikima blokoma držav, ki sta nastala po drugi svetovni vojni ter zaradi blazine tekme v oboroževanju in vojaških priprav, odraža nekako nezaupanje in vpliv Organizacije Združenih narodov. Prav zaradi tega posvečajo mirujoči ljudje vsega sveta posebno pozornost bližnjemu zasedanju, kajti od tega bo odvisno, ali bo prišlo do še večjega razkroja v mednarodnih odnosih, ali pa bodo zmogle zdrave težnje, ki naj okrepijo sodelovanje med narodi na osnovi sporazumnega reševanja vseh prečnih svetovnih političnih vprašanj.

Kolikor je doslej znano, nameravajo posamezne države poslati na V. zasedanje Generalne skupščine OZN močne delegacije, ki jih bodo vodile znane politične osebnosti: sovjetski do načelov — Višinski, ameriški — Acheson, britanski — Bevin, francoski — Schuman itd. To dokazuje, da se tudi posamezne vlade zavedajo izrednega pomena in odgovornosti, ki ga bo imelo to zasedanje. Tuji listi so mnenja, da bodo povori šefov delegacij pred Generalno skupščino ostril in razprave o njih zelo napete, ker bosta obe strani opustili poslednje sledovne diplomatske finise in da bodo zaradi tega nastopi veliko bolj žolčni, kakor kdaj koli poprej.

Do spora med obema taboroma diplomatov bo verjetno prišlo že pri prvih točkah dnevnega reda, ki so bile doslej bolj ali manj formalnega pomena, tako n. pr. pri poročilu verifikacijske komisije oziroma pri verifikaciji polnomočij kitajske delegacije. Vsi namreč pričakujejo, da bo ameriška delegacija še nadalje vztrajala pri zagovarjanju Čengkingovskega režima, čeprav je že vrsta članic OZN uradno priznala pekinško vlado kot edino predstavnico kitajske države in kitajskega naroda. Položaj bo toliko bolj zapleten, ker se je glavni partner v zahodnem bloku — Anglija odločila, da bo zagovarjala upravičeno pekinško vlado, da pošlje svoje zastopstvo v OZN zaradi česar bo nestvarno stališče ZDA v tem pogledu — tudi precej osamljeno.

Splošni politični problemi, s katerimi se bo ukvarjala Generalna skupščina, so nanizani v vrsti točk dnevnega reda. Najvažnejši med njimi so korejsko vprašanje, splošno vprašanje ohranitve miru na svetu in s tem v zvezi ureditev prečnih problemov v Aziji ter zaotroženost varnosti v Evropi, kamor spada tudi gonja Informirovca proti naši državi. Splošna razprava o teh vprašanjih bo šele uvod v politično borbo, ki se bo nato nadaljevala v raznih odborih. Politični odbor Generalne skupščine bo razpravljal o letnem poročilu Varnostnega sveta, ki bo v glavnem obravnavalo položaj v Palestini glede na spor o internacionalizaciji Jeruzalema, nadalje usoda binhijskih italijanskih kolonij z ozirom na nastopajočijo si interese velikih sil in narodov, ki hočejo biti samostojni, potem še tako imenovano »srško vprašanje«, ki pa bo točkanj nerazrešeno omejeno na reatracijo srbskih otrok. Toda to bo šele nekakšni začetek, kajti glavni zaplet se obeta pri razpravah o miru na Daljnem vzhodu. Kjer bodo prišli na dan interesi, ki jih imajo velesile glede Koreje. Formoze in s tem v zvezi tudi — Kitajske. Kot prejšnja leta je na dnevnem redu tudi razprava o nadzorstvu nad atomsko energijo.

Poleg političnih vprašanj bo Generalna skupščina — oziroma njeni odbori — razpravljala tudi o gospodarskih, socialnih in pravnih problemih, od katerih navajamo: vprašanje o nopolne zaposlitve in gospodarske stabilnosti, o splošnem razvoju in ekonomsko nerazvitih deželah, nadalje obvez-

NE MOREMO BITI MIRNI, NE SMEMO BITI RAVNODUSNI

Pet milijonov hektarjev ali 70% vse kmetijske površine Jugoslavije trpi pomanjkanje apna. To so ugotovila pedološka raziskavanja zadnjih petih let. Vse naše ljudske republike so prizadete. Kljub takemu stanju pa je bila kalcifikacija (popravljanje zemlje z apnom ali apnenecem) pri nas v široki praksi neznanca. Izvzeti so samo, deset tisoči kmetov v Bosni, na Kordunu in v Crni gori, ki so popolnoma na lastno pobudo uspešno uporabljali naravne nemlete apnence ter z njimi dosegali skozi desetletja tudi za 200% večje žetvene donose. Sele med narodno osvobodilno borbo je bilo prvič kritično in strokovno raziskano peskanje (uporaba apnenčevega peska za kalcifikacijo) na Kordunu in velik gospodarski napredek, ki ga je s tem ljudstvo tam doseglo.

Ministrstvo za kmetijstvo LR Slovenije je leta 1946 prvo sprejelo v svoj program tudi kalcifikacijo. Težko breme novega, skoraj povsem neznanega dela je padlo na ramena enega samega človeka. V pičlih štirih mesecih je prehodil 150 vasi in dajal navodila za poskuse s kalcifikacijo. Leteča kontrola je v juliju in avgustu 1947 pregledala le del teh poskusov na 17 raznih vrstah posevkov v 19 okrajih. Od pregledanih 118 primerov je 109 pokazalo prodorn uspeh. Kakor

slama je planil plamen uspeha. Dobra volja in velika energija enega samega človeka pa ne zadostujeta. Od plamena je ostalo le še nekaj, čeprav toplega, pepela...

Ljudska republika Hrvatska je leta 1947. v prvem navdušenju ustanovila naravnost vzorno preprost in dober obrat za pridobivanje naravne apnenčeve moke v Kninu. Toda podletje zmanjšuje danes svoj obrat na 10% svoje zmogljivosti. Njegova zmogljivost znaša 13.000 vagonov. Ni mogel...

Ljudska republika Srbija je leta 1949 postavila za nekaj mesecev je enega edinega referenta za kalcifikacijo. Z veliko pozitivnostjo napravljani poskusi so pokazali, da je tudi Srbiji kalcifikacija nujno potrebna. — Ostalo pa je le pri ugotovitvi...

Ljudska republika Bosna in Hercegovina je povelila za pol leta 1948 skrb za kalcifikacijo nekemu namestencu. Organizirali so v nekaj mesecih okoli 5000 poskusov v 25 okrajih. Potem je zopet vse zamrlo...

Ljudska republika Makedonija je leta 1947 povelila kalcifikacijo strokovnjaku, ki je bil obremenjen s tako drugimi dolžnostmi. Tudi zelo uspešni poskusi niso mogli razbiti ovir...

Ljudska republika Crna gora se še ni premaknila, čeprav je kalcifika-

cija tal z naravno apnenčevno kredno v dolini Zete stara tradicija.

Blizu dve leti 1947-1949. se je poseben referent v zveznem ministristvu za kmetijstvo boril za uveljavljenje kalcifikacije. Uspej le do dokazati, da je potrebna, uspešna, izvedljiva, ekonomska. Več ni dosegel. Bil je sam...

Gospodarski svet FLRJ, zvezna planska komisija in ministristvo za železnice so leta 1949 poslali 23.000 vagonov saturacijskega mulja (odpadkov sladkornih tovarn), ki je odlično apnenogojilo v vse ljudske republike razen v Crno goro. Njegova uporaba je dala tudi za 80% večje žetvene donose. Toda velike količine tega mulja še vedno ležijo na neštetiht postajah po vsej državi, ne da bi jih kdo izkoristil...

Trdijo, da privatni sektor niti zainteresiran za večjo proizvodnjo, da sta zadružni in državni sektor apnenobremjenaa in da ni časa za to akcijo, da nimamo strojeva za trošenje apnenčeve moke po zemlji. Po takih mrdovanjih avtomobilsko cesto »Bratstvo in enotnost« tudi še ne bi gradili, kaj šele dograditi!

Ne moremo in ne smemo biti ravnodušni, ko vidimo, ko vidimo kako v suši posevki propadajo na globokih rdečih ilovicah našega in istrskega Krasa, kako ležijo velika prostranstva globoke zemlje pusta in nerodovita na Dravskem po-

